

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะชีวิตเด็กและเยาวชนผ่านประเพณีท้องถิ่นชุมชนบ้านกุศแสง ตำบลวัฒนา อำเภอสังขจาย จังหวัดสกลนคร ครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methodology) โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ระเบียบวิธีวิจัย
2. ขอบเขตการวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือในการวิจัย
5. วิธีดำเนินการวิจัย
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ซึ่งผู้วิจัยจะได้กล่าวถึงตามลำดับขั้นตอนการวิจัยดังรายละเอียดต่อไปนี้

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methodology) ซึ่งเป็นการวิจัยที่ผสมผสานวิธีคิดของวิจัยเชิงปริมาณและวิจัยเชิงคุณภาพเข้าด้วยกัน เพื่อนำเสนอผลการวิจัยด้วยตารางและพรรณนาวิเคราะห์ ซึ่งใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสำรวจ สัมภาษณ์ สันทนากลุ่ม การสังเกตพฤติกรรม และการทำกิจกรรมร่วมกันของกลุ่มคน ส่วนการวิจัยเชิงปริมาณเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการใช้แบบสำรวจและแบบประเมินทักษะชีวิต ตามความเหมาะสมต่อสภาพการณ์ เพื่อตอบคำถามของการวิจัย จากนั้นนำผลการประเมินมาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษากระบวนการพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กและเยาวชนผู้วิจัย ได้จัดกิจกรรมตามกระบวนการเรียนรู้ โดยผ่านฐานการเรียนรู้ 3 ฐานและ 7 กิจกรรม โดยการร่วมคิดและลงมือปฏิบัติร่วมกันจากนั้นประเมินผล ทักษะชีวิต ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านความคิดสร้างสรรค์ 2. ด้านการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ 3. ด้านการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล และ 4. ด้านการตระหนักรู้ในตนเอง โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ประเพณีท้องถิ่นฮิดตีสอง จำนวน 4 ประเพณี ซึ่งตรงกับเดือนที่ผู้วิจัยได้ลง

พื้นที่ในการวิจัยเพื่อให้เด็กและเยาวชนสามารถเข้าร่วมกิจกรรมตามประเพณีต่างๆ ได้แก่ บุญเดือนสามเดือนมีนาคม เป็นบุญข้าวจี๋และบุญเบิกบ้าน บุญเดือนสี่ เดือนเมษายน เป็นบุญสงกรานต์ บุญเดือนห้า เดือนพฤษภาคม เป็นการไหว้คอนปู้ตจากนั้นนำผลการประเมินมาวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อศึกษาความก้าวหน้าของทักษะชีวิตที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้โดยผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการวิจัยเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการด้านทักษะชีวิตของเด็กและเยาวชน

ในชุมชนบ้านกุดแสง

- 1.1 ศึกษาและสำรวจบริบทสภาพปัญหาความต้องการของชุมชนบ้านกุดแสง
- 1.2 สำรวจแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นชุมชนบ้านกุดแสง
- 1.3 ประชุมแบบสนทนากลุ่ม
- 1.4 สำรวจความต้องการการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กและ

เยาวชน

ระยะที่ 2 ศึกษากระบวนการเรียนรู้ที่จะพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กและเยาวชนทั้ง 4 ด้าน

ได้แก่ ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ด้านการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล และด้านการตระหนักรู้ในตนเองโดยผ่านกระบวนการเรียนรู้จากภูมิปัญญาที่ได้จากการสุ่มแบบง่าย โดยใช้การจับฉลาก จากภูมิปัญญาทั้งหมด 12 ท่าน ได้แก่ 1. นายทา กรุณานำ ภูมิปัญญาเกี่ยวกับดนตรีพื้นบ้าน 2. แม่หนูน จันลาวงศ์ ภูมิปัญญาด้านการทำไร่ ทำนา 3. นางกมลณี มาตราษ ภูมิปัญญาด้าน การปลูกพืชสวนครัวแบบโบราณ 4. พ่อลอย ทศนิตย์ ภูมิปัญญาด้านการเผา ถ่านแบบโบราณ 5. แม่กา หันจางสิทธิ์ ภูมิปัญญาด้านการจักสาน และหมอดำเย 6. หลวงคำสีสุขแพทย์ ภูมิปัญญาด้านการประกอบพิธีกรรมต่างๆ ในประเพณีท้องถิ่น 7. นายบุญมา พิมสอน ภูมิปัญญาด้านการทำปุ๋ยหมักชีวภาพ 8. นายสุภี คำคุณคำ ภูมิปัญญาด้านการล่าสัตว์ป่า 9. คุณพ่อมี ทศนิตย์ ภูมิปัญญาด้านยาสมุนไพรและการดูดวง 10. คุณพ่อสุนหันจางสิทธิ์ ภูมิปัญญาด้านการสู่ขวัญและพิธีกรรมต่างๆ ในชุมชน 11. นายศศักดิ์ ไตรทิพย์ ภูมิปัญญาด้านการทำไข่ไม้ไผ่ 12. คุณแม่ที่ หันจางสิทธิ์ ภูมิปัญญาด้านประวัติศาสตร์ชุมชนและด้านงานใบตองที่ได้ทำการสำรวจและจากแบบบันทึกการสนทนากลุ่มนอกจากนี้ยังได้ปฏิบัติจริง โดยการเข้าร่วมกิจกรรมในประเพณีท้องถิ่น สืบสอง จำนวน 4 ประเพณีตามระยะเวลาที่ผู้วิจัยซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ชั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 เตรียมการและวางแผน ซึ่งแจ้งวัตถุประสงค์การวิจัย อธิบายขั้นตอนการจัด

กิจกรรมให้กับครูภูมิปัญญา และสร้างทีมงาน

ขั้นที่ 2 สานสัมพันธ์ และสัมภาษณ์ภูมิปัญญา

ขั้นที่ 3 ออกแบบกิจกรรมและฐานการเรียนรู้

ขั้นที่ 4 เรียนรู้และปลูกฝังมรดกทางวัฒนธรรม ด้านประเพณีท้องถิ่นฮีตสิบสอง และนำเสนอผลงานองค์ความรู้ที่ได้รับ

ขั้นที่ 5 ประเมินผลจากการนำเสนอผลงานที่สร้างสรรค์ถอดบทเรียน สรุปผล จัดสนทนากลุ่มเพื่อสะท้อนผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ระยะที่ 3 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กและเยาวชนผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ประเพณีท้องถิ่นทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ด้านการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล และด้านการตระหนักรู้ในตนเอง โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้และเข้าร่วมประเพณีท้องถิ่นฮีตสิบสอง ทั้ง 4 ประเพณี ได้แก่ บุญเดือนสาม เดือนมีนาคม เป็นบุญข้าวจี่และบุญเบิกบ้าน บุญเดือนสี่ เดือนเมษายน เป็นบุญสงกรานต์ บุญเดือนห้า เดือนพฤษภาคม เป็นการไหว้ดอนปู่ตา ตามระยะเวลาการวิจัย

3.1 การประเมินตามสภาพจริง

3.2 จัดเวทียืนยันความน่าเชื่อถือของข้อมูล

ขอบเขตของการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมาย

การวิจัยครั้งนี้ กำหนดกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งได้มาโดย 1) การเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ กลุ่มเด็กและเยาวชนในชุมชนบ้านกุดแสง จำนวน 20 คน ซึ่งทั้งหมดเป็นกลุ่มเด็กและเยาวชน ที่มีอายุระหว่าง 8-18 ปี ที่ให้ความสนใจและสมัครใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กและเยาวชนผู้ปกครองของเด็กและเยาวชนในชุมชนบ้านกุดแสงจำนวน 20 คน กลุ่มผู้นำชุมชนจำนวน 3 คน และตัวแทนครูจากโรงเรียนบ้านกุดแสง 2 คน 2) การสุ่มแบบง่าย โดยใช้การจับสลาก โดยการเขียนชื่อภูมิปัญญาทั้งหมด 12 ท่านที่ได้ทำการสำรวจ ตามแบบบันทึกการสนทนากลุ่มที่จัดทำไว้อย่างเป็นระบบลงในกระดาษที่ทำสลาก จากนั้นจึงดำเนินการจับชื่อภูมิปัญญานั้นทีละคนแบบสุ่มจนครบตามจำนวนกลุ่ม ตัวอย่างที่ต้องการคือ 6 ท่าน ได้แก่ 1. หลวงตาคี สุขแพทย์ อายุ 76 ปี เจ้าอาวาสวัดบ้านกุดแสง ตำบลวัฒนา อำเภอส่องดาว จังหวัดสกลนคร (ภูมิปัญญาด้านพิธีกรรมต่าง ๆ ในประเพณีท้องถิ่น) 2. คุณพ่อมี ทศนิตย์ อายุ 78 ปี บ้านเลขที่ 12 หมู่ 6 ตำบลวัฒนาอำเภอส่องดาว จังหวัดสกลนคร (ภูมิปัญญาด้านยาสมุนไพรและการดูดวง) 3. คุณพ่อคุณน หันจางสิทธิ์ อายุ 68 ปี บ้านเลขที่ 84 หมู่ 6 ตำบลวัฒนาอำเภอส่องดาว จังหวัดสกลนคร (ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการสูชั้วญและพิธีกรรมต่าง ๆ ในชุมชน) 4. คุณแม่หมูน จันลาวงศ์ อายุ 86 ปี บ้านเลขที่ 3 หมู่ 6 ตำบลวัฒนา

อำเภอสองดาว จังหวัดสกลนคร (ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านทำไร่ ทำนา) 5. คุณแม่ที หันจางสิทธิ์ อายุ 67 ปี บ้านเลขที่ 32 หมู่ 6 ตำบลวัฒนาอำเภอสองดาว จังหวัดสกลนคร(ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านประวัติศาสตร์ชุมชนและด้านงานใบตองและ 6.คุณแม่กา หันจางสิทธิ์ อายุ 66 ปี บ้านเลขที่ 24 หมู่ 6 ตำบลวัฒนาอำเภอสองดาว จังหวัดสกลนคร (ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการจักสานและหมอดำแป)

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยเรื่องการพัฒนาทักษะชีวิตเด็กและเยาวชนผ่านประเพณีท้องถิ่นชุมชนบ้านกุดแสง ตำบลวัฒนา อำเภอสองดาว จังหวัดสกลนคร ผู้วิจัยได้ศึกษาขอบเขตด้านเนื้อหาการวิจัยในประเด็นต่อไปนี้

2.1 ทักษะชีวิตเป็นความสามารถที่จะจัดการกับสภาพความกดดัน บีบคั้น หรือปัญหาที่มีอยู่ในสภาพแวดล้อมรอบๆ ตัว และสามารถที่จะเตรียมพร้อมสำหรับการปรับตัวในอนาคต การพัฒนาเด็กและเยาวชน โดยได้ยึดหลักการในการพัฒนาทักษะชีวิตตามแบบองค์การอนามัยโลก ที่ถือเป็นหัวใจสำคัญในการดำรงชีวิต ได้แก่ 1. ทักษะการตัดสินใจ 2. ทักษะการแก้ปัญหา 3. ทักษะการคิดสร้างสรรค์ 4. ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ 5. ทักษะการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ 6. ทักษะการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล 7. ทักษะการตระหนักรู้ในตน 8. ทักษะการเข้าใจผู้อื่น 9. ทักษะการจัดการกับอารมณ์และ 10. ทักษะการจัดการกับความเครียด

2.2 กิจกรรมการเรียนรู้การพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กและเยาวชนผ่านครุภูมิปัญญาท้องถิ่น เรื่องประเพณีและวัฒนธรรมฮีตสิบสองตามหลักการพัฒนาทักษะชีวิตจาก 4 ใน 10 ขององค์การอนามัยโลกและจากการสำรวจสอบถาม เสนวนาพุดคุย จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลของเด็กและเยาวชน จึงมีความเห็นร่วมกันว่าสมควรที่จะต้องจัดกิจกรรมและเน้นทักษะชีวิตที่เด็กและเยาวชนบ้านกุดแสง นั้นมีน้อยหรือขาดหายไป เพื่อเติมเต็มทักษะใน 4 ด้านอัน ได้แก่ ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านการตระหนักรู้ในตนเอง ด้านการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ และด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เพื่อให้เด็กและเยาวชนบ้านกุดแสงจะได้เป็นเด็กที่มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจที่จะสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมปัจจุบัน ได้อย่างมีความสุข

2.3 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2553) โดยสามารถจัดการศึกษาได้ทั้งในระบบ การศึกษานอกระบบและสนับสนุนให้ชุมชน องค์กรหรือสถานประกอบการสามารถจัดการศึกษาตามอัธยาศัยได้ โดยต้องยึดหลักให้ผู้เรียนทุกคน สามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเอง โดยต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ เพื่อที่จะให้ผู้เรียนนั้นสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข

2.4 พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

พุทธศักราช 2551 จัดการศึกษาที่มีความหลากหลายตามสภาพความต้องการและศักยภาพในการเรียนรู้ เป็นการเรียนรู้ในวิถีชีวิตประจำวันของบุคคลซึ่งบุคคลสามารถเลือกที่จะเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตตามความสนใจความต้องการ โอกาสความพร้อมและศักยภาพในการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล มีการส่งเสริมให้ บุคคลครอบครัวชุมชนองค์กรชุมชนองค์กรอื่นๆที่สอดคล้องกับความสนใจและวิถีชีวิตของผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมายการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ให้มีความหลากหลายทั้งส่วนที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นและส่วนที่นำเทคโนโลยีมาใช้ในการศึกษามีการจัดรอบหรือแนวทางการเรียนรู้ที่เป็นคุณประโยชน์ต่อผู้เรียน

2.5 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 – 2559) ได้ให้

ความสำคัญของการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยที่มีการสั่งสม สืบทอด และรักษากัน ไว้อย่างรู้คุณค่า เพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลายเสริมสร้างสภาพแวดล้อมทางครอบครัวชุมชนและสังคมให้มั่นคงและเอื้อต่อการพัฒนาคนอย่างสอดคล้องกับบริบทการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมในอนาคต สนับสนุนกระบวนการเรียนรู้สู่วัฒนธรรมการถือฤดูแลิขระสร้างทักษะให้คนมีการเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิต

3. พื้นที่การทำวิจัย

ชุมชนบ้านกุศแสง หมู่ 6 ตำบลวัฒนา อำเภอสองดาว จังหวัดสกลนคร

4. ระยะเวลาในการทำวิจัย

เดือนมกราคม พ.ศ. 2555 ถึง เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2555

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้เครื่องมือ 2 ประเภท ดังนี้

1. เครื่องมือเชิงปริมาณ

- 1.1 แบบสำรวจทักษะชีวิตของเด็กและเยาวชนก่อนการจัดกิจกรรม
- 1.2 แบบสำรวจแหล่งเรียนรู้การพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กและเยาวชน
- 1.3 แบบประเมินการพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กและเยาวชนหลังการจัดกิจกรรม
- 1.4 แบบประเมินตามสภาพจริง

2. เครื่องมือเชิงคุณภาพ

2.1 แบบสำรวจแบบมีโครงสร้าง

2.1.1 แบบสำรวจชุดที่ 1 แบบสำรวจความคิดเห็นของเด็กและเยาวชนเกี่ยวกับการ

จัดกิจกรรมการเรียนรู้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเด็กและเยาวชน

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของเด็กและเยาวชน

2.2 แบบสัมภาษณ์ชุดที่ 2 แบบสัมภาษณ์และประชุมกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มครูภูมิปัญญาในท้องถิ่น

ตอนที่ 2 ประวัติความเป็นมาของประเพณีและวัฒนธรรมในท้องถิ่น

ตอนที่ 3 กระบวนการเรียนรู้ประเพณีและวัฒนธรรมในท้องถิ่น

ตอนที่ 4 ความรู้และกระบวนการเกี่ยวกับประเพณีวัฒนธรรมในท้องถิ่น

2.3 การถอดความรู้และแบบบันทึกแผนที่สังคม

ตอนที่ 1 ใช้บทบาทภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้าง

องค์ความรู้ใหม่

ตอนที่ 2 ให้ผู้มีความรู้จากการปฏิบัติเล่าประสบการณ์

ตอนที่ 3 เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้แบบเป็นเกลียวความรู้

2.4 การจัดการความรู้และแบบบันทึกแผนที่ในตัวคน

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ประเด็นความรู้ที่ได้จากการฟัง

ตอนที่ 2 เขียนความรู้ที่ได้ใส่กระดาษ 1 ความรู้ต่อ 1 กระดาษ

ตอนที่ 3 รวบรวมความรู้ที่ได้จากการฟังและแลกเปลี่ยน

2.5 สังเคราะห์แก่นความรู้จากชุดกิจกรรมการเรียนรู้

ตอนที่ 1 เพื่อรวบรวมความรู้เป็นหมวดหมู่

ตอนที่ 2 แยกความรู้จากการสกัด โดยเรื่องเดียวกันหรือคล้ายกัน

นำไปรวมเป็นหมวดเดียวกัน

ตอนที่ 3 รวบรวมความรู้เป็นหมวดหมู่

2.6 ทบทวนหลังการปฏิบัติ

ตอนที่ 1 เพื่อประเมินภาพรวมการจัดกิจกรรม

ตอนที่ 2 ผู้เรียนเขียนสะท้อนผลการจัดกิจกรรมข้อเสนอต่อกลุ่ม

ตอนที่ 3 ได้ทราบผลที่เกิดขึ้นทั้งในส่วนที่สำเร็จและต้องแก้ไข

2.7 การถอดบทเรียน

ตอนที่ 1 เพื่อสืบค้นความรู้จากการปฏิบัติ

ตอนที่ 2 กิจกรรมเขียนความรู้ที่ได้จากกิจกรรมทั้งหมดในรูปแบบ

แผนที่ความคิดและหลอมรวมเป็นความรู้ใหม่

ตอนที่ 3 ได้อรรถความรู้ใหม่ที่สามารถนำไปพัฒนาต่อยอด

2.8 การยืนยันความน่าเชื่อถือ

ตอนที่ 1 เพื่อตรวจสอบข้อมูล

ตอนที่ 2 นำเสนอข้อมูลวิจัยต่อผู้เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 3 ได้ข้อมูลที่ถูกต้องตรงบริบทของชุมชน

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือเชิงปริมาณผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1. วิธีการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือเชิงคุณภาพ

การสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือเชิงคุณภาพที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้ แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรม ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมด โดยจัดทำดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม มีขั้นตอนในการสร้างและตรวจสอบเครื่องมือ

ดังนี้

1.1.1 ศึกษาเอกสาร ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบและการ

สร้างแบบบันทึกการสนทนากลุ่มของ ไพศาล วรคำ (2552 : 211)

1.1.2 กำหนดประเด็นเนื้อหาและสร้างประเด็นเนื้อหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องในการ

สนทนากลุ่ม และจัดทำแบบบันทึกการสนทนากลุ่มให้สัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ในการวิจัยที่จะศึกษาขึ้นมาจำนวน 1 ฉบับ โดยครอบคลุมเนื้อหาเรื่อง การพัฒนาทักษะชีวิตเด็กและเยาวชนผ่านประเพณีท้องถิ่นชุมชนบ้านกุศแสง ตำบลวัฒนา อำเภอสองดาว จังหวัดสกลนคร

1.1.3 นำแบบบันทึกการสนทนากลุ่มเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

เพื่อขอคำแนะนำและตรวจสอบความถูกต้อง ตลอดจนลักษณะการใช้ภาษา เพื่อแก้ไขปรับปรุง

1.1.4 นำแบบบันทึกการสนทนากลุ่มที่ได้รับการแก้ไขหรือปรับปรุงแล้ว

นำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวัด

โดยใช้คำดัชนีความสอดคล้อง (IOC) และให้คำแนะนำในการแก้ไขและปรับปรุงให้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้นในการภาษา ดังนี้

1. ดร.ภูษิต บุญทองเถิง ตำแหน่งประธานสาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

2. นายขวัญชัย ช้วนคำตำแหน่งนักวิชาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

3. ดร.สมปอง ศรีกัลยา ตำแหน่งอาจารย์สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

1.1.5 ผลการพิจารณาแบบบันทึกการสนทนากลุ่มของผู้เชี่ยวชาญ ได้ค่า IOC เท่ากับ 1.00

1.1.6 นำแบบบันทึกการสนทนากลุ่มปรับปรุงแก้ไข แล้วจัดพิมพ์เพื่อนำไปใช้
ในบันทึกการสนทนากลุ่มกับกลุ่มเป้าหมายและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลต่อไป

1.2 แบบสัมภาษณ์ มีขั้นตอนในการสร้างและตรวจสอบเครื่องมือ ดังนี้

1.2.1 ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบและการสร้างแบบสัมภาษณ์ของ ไพศาล วรคำ (2552 : 211)

1.2.2 กำหนดประเด็นเนื้อหาและสร้างประเด็นเนื้อหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องในการสัมภาษณ์ และจัดทำแบบบันทึกการสัมภาษณ์ให้สัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ในการวิจัยที่จะศึกษาขึ้นมาจำนวน 1 ฉบับ โดยครอบคลุมเนื้อหาเรื่อง การพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กและเยาวชนผ่านประเพณีท้องถิ่นชุมชนบ้านกุศแสง ตำบลวัฒนา อำเภอสองดาว จังหวัดสกลนคร

1.2.3 นำแบบบันทึกการสัมภาษณ์เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอคำแนะนำและตรวจสอบความถูกต้อง ตลอดจนลักษณะการใช้ภาษา เพื่อแก้ไขปรับปรุง

1.2.4 นำแบบบันทึกการสัมภาษณ์ที่ได้รับการแก้ไขหรือปรับปรุงแล้วนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวัด โดยใช้คำดัชนีความสอดคล้อง (IOC) และให้คำแนะนำในการแก้ไขและปรับปรุงให้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้นในการภาษา ผลการพิจารณาแบบบันทึกการสัมภาษณ์ของผู้เชี่ยวชาญ ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.67

1.2.5 นำแบบสัมภาษณ์ปรับปรุงแก้ไข ตามคำแนะนำและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญให้ถูกต้องสมบูรณ์ แล้วจัดพิมพ์เพื่อนำไปใช้ในการสัมภาษณ์กับกลุ่มเป้าหมายและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลต่อไป

1.3 แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรม มีขั้นตอนในการสร้างและตรวจสอบ

เครื่องมือ ดังนี้

1.3.1 ศึกษาเอกสาร ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบและการสร้างแบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมของ ไพศาล วรคำ (2552 : 211)

1.3.2 กำหนดประเด็นเนื้อหาและสร้างประเด็นเนื้อหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องในการสังเกตพฤติกรรม และจัดทำแบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรม ให้สัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ในการวิจัยที่จะศึกษาขึ้นมาจำนวน 1 ฉบับ โดยครอบคลุมเนื้อหาเรื่อง การพัฒนาทักษะชีวิตเด็กและเยาวชนผ่านประเพณีท้องถิ่นชุมชนบ้านกุตแสง ตำบลวัฒนา อำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา

1.3.3 นำแบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา

วิทยานิพนธ์ เพื่อขอคำแนะนำและตรวจสอบความถูกต้อง ตลอดจนลักษณะการใช้ภาษา เพื่อแก้ไขปรับปรุง

1.3.4 นำแบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมที่ได้รับการแก้ไขหรือปรับปรุงแล้ว

นำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของข้อความคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวัด โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) และให้คำแนะนำในการแก้ไขและปรับปรุงให้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้นในการภาษา ผลการพิจารณาแบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมของผู้เชี่ยวชาญ ได้ค่า IOC เท่ากับ 1.00

1.3.5 นำแบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมปรับปรุงแก้ไข ตามคำแนะนำและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญให้ถูกต้องสมบูรณ์ แล้วจัดพิมพ์เพื่อนำไปใช้ในการสังเกตพฤติกรรมกับกลุ่มเป้าหมายและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลต่อไป

2. วิธีการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือเชิงปริมาณ

การสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือเชิงปริมาณที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้ แบบสำรวจความต้องการ แบบประเมินทักษะชีวิตในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมด โดยจัดทำดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 แบบสำรวจความต้องการ มีขั้นตอนในการสร้างและตรวจสอบเครื่องมือ ดังนี้

2.1.1 ศึกษาเอกสาร ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบและการสร้างแบบสำรวจความต้องการของ ไพศาล วรคำ (2552 : 211)

2.1.2 กำหนดประเด็นเนื้อหาและสร้างประเด็นเนื้อหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องในการสำรวจความต้องการ และจัดทำแบบสำรวจความต้องการให้สัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ในการวิจัยที่จะ

ศึกษาขึ้นมาจำนวน 1 ฉบับ โดยครอบคลุมเนื้อหาเรื่อง การพัฒนาทักษะชีวิตเด็กและเยาวชนผ่าน
ประเพณีท้องถิ่นชุมชนบ้านกุคแสง ตำบลวัฒนา อำเภอส่องดาว จังหวัดสกลนคร

2.1.3 นำแบบสำรวจความต้องการเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อ

ขอคำแนะนำและตรวจสอบความถูกต้อง ตลอดจนลักษณะการใช้ภาษา เพื่อแก้ไขปรับปรุง

2.1.4 นำแบบสำรวจความต้องการที่ได้รับการแก้ไขหรือปรับปรุงแล้ว

นำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวัด
โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) และให้คำแนะนำในการแก้ไขและปรับปรุงให้ถูกต้องสมบูรณ์
ยิ่งขึ้นในการภาษา ผลการพิจารณาแบบสำรวจความต้องการของผู้เชี่ยวชาญ ได้ค่า IOC เท่ากับ 1.00

2.1.5 นำแบบสำรวจความต้องการปรับปรุงแก้ไข ตามคำแนะนำและ

ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญให้ถูกต้องสมบูรณ์ แล้วจัดพิมพ์เพื่อนำ ไปใช้ในสำรวจความต้องการกับ
กลุ่มเป้าหมายและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลต่อไป

2.2 แบบสำรวจทักษะชีวิตของเด็กและเยาวชนมีขั้นตอนในการสร้างและ
ตรวจสอบเครื่องมือ ดังนี้

2.2.1 ศึกษาเอกสาร ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบและการ

สร้างแบบสำรวจความต้องการของ ไพศาล วรคำ (2552 : 211)

2.2.2 กำหนดประเด็นเนื้อหาและสร้างประเด็นเนื้อหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องในการ

สำรวจทักษะชีวิตของเด็กและเยาวชน โดยยึดที่องค์ประกอบของทักษะชีวิตขององค์การอนามัยโลก

เป็นหลักในการตั้งข้อคำถาม และจัดทำแบบสำรวจทักษะชีวิตของเด็กและเยาวชนให้สัมพันธ์กับ

วัตถุประสงค์ในการวิจัยที่จะศึกษาขึ้นมาจำนวน 1 ฉบับ โดยครอบคลุมเนื้อหาเรื่อง การพัฒนาทักษะ

ชีวิตเด็กและเยาวชนผ่านประเพณีท้องถิ่นชุมชนบ้านกุคแสง ตำบลวัฒนา อำเภอส่องดาว จังหวัด

สกลนคร

2.2.3 นำแบบสำรวจทักษะชีวิตของเด็กและเยาวชนเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา

วิทยานิพนธ์ เพื่อขอคำแนะนำและตรวจสอบความถูกต้อง ตลอดจนลักษณะการใช้ภาษา เพื่อแก้ไข

ปรับปรุง

2.2.4 นำแบบสำรวจทักษะชีวิตของเด็กและเยาวชนที่ได้รับการแก้ไขหรือ

ปรับปรุงแล้วนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามกับ

วัตถุประสงค์ของการวัด โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) และให้คำแนะนำในการแก้ไขและ

ปรับปรุงให้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้นในการภาษา ผลการพิจารณาแบบสำรวจทักษะชีวิตของเด็กและ

เยาวชนของผู้เชี่ยวชาญ ได้ค่า IOC เท่ากับ 1.00

2.1.5 นำแบบสำรวจทักษะชีวิตของเด็กและเยาวชนปรับปรุงแก้ไข ตามคำแนะนำและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญให้ถูกต้องสมบูรณ์ แล้วจัดพิมพ์เพื่อนำไปใช้ในสำรวจทักษะชีวิตของเด็กและเยาวชนกับกลุ่มเป้าหมายและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลต่อไป

2.3 แบบประเมินทักษะชีวิตมีขั้นตอนในการสร้างและตรวจสอบเครื่องมือ ดังนี้

2.3.1 ศึกษาเอกสาร ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบและการสร้างแบบประเมินทักษะชีวิตของ ไพศาล วรคำ (2552 : 211)

2.3.2 กำหนดประเด็นเนื้อหาและสร้างประเด็นเนื้อหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องในการประเมินทักษะชีวิตและจัดทำแบบประเมินทักษะชีวิตให้สัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ในการวิจัยที่จะศึกษาขึ้นมาจำนวน 1 ฉบับ โดยครอบคลุมเนื้อหาเรื่อง การพัฒนาทักษะชีวิตเด็กและเยาวชนผ่านประเพณีท้องถิ่นชุมชนบ้านกุศลแสง ตำบลวัฒนา อำเภอสองควา จังหวัดสกลนคร

2.3.3 นำแบบประเมินทักษะชีวิตเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอคำแนะนำและตรวจสอบความถูกต้อง ตลอดจนลักษณะการใช้ภาษา เพื่อแก้ไขปรับปรุง

2.3.4 นำแบบประเมินทักษะชีวิตที่ได้รับการแก้ไขหรือปรับปรุงแล้วนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของข้อความกับวัตถุประสงค์ของการวัด โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) และให้คำแนะนำในการแก้ไขและปรับปรุงให้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้นในการภาษา ผลการพิจารณาแบบประเมินทักษะชีวิตของผู้เชี่ยวชาญ ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.67

2.3.5 นำแบบประเมินทักษะชีวิตปรับปรุงแก้ไข ตามคำแนะนำและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญให้ถูกต้องสมบูรณ์ แล้วจัดพิมพ์เพื่อนำไปใช้ในการประเมินทักษะชีวิตกับกลุ่มเป้าหมายและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยแบบบูรณาการผสานวิธีตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเข้าด้วยกันทุกระยะของกระบวนการ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิจัยตามวิธีการ ดังนี้

1. เก็บข้อมูลจากแบบสำรวจ หลังจากการสร้างแบบสำรวจเสร็จแล้วนำแบบสำรวจไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งมีบุคคลที่ตอบแบบสำรวจดังต่อไปนี้ คือ ครู ภูมิปัญญาท้องถิ่น กลุ่มผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง และเด็กและเยาวชนจำนวน 51 คน

เมื่อกลุ่มเป้าหมายและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลตอบแบบสำรวจเสร็จครบแล้ว ผู้วิจัยเก็บแบบสำรวจกลับมา เพื่อนำข้อมูลที่ได้นำมาทำการวิเคราะห์ระดับความต้องการจากแบบสำรวจว่ากลุ่มเป้าหมายมีความต้องการอย่างไรสำหรับนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และนำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจเข้านำเสนอในการจัดสรรทุนกลุ่มเพื่อทำการกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ พัฒนาระบบการทำงานของเด็กและเยาวชนและออกแบบฐานการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตทั้ง 4 ด้านของเด็กและเยาวชน

2. การสนทนากลุ่ม (Focus Groups) คือการรวบรวมข้อมูลจากการสนทนากับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในประเด็นปัญหาที่เฉพาะเจาะจง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ดีที่สุด ผ่านการมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันของสมาชิกในวงสนทนา โดยใช้วิธีการของ Stewart and Shamdasani (1990 : 141-162) โดยเน้นความสำคัญของพลวัตกลุ่ม (Group dynamics) ซึ่งถือว่าคนเราจะพูดหรือแสดงความคิดเห็นอย่างเปิดเผยในกลุ่มหรือในที่สาธารณะก็ต่อเมื่อเขารู้สึกสบายๆ ภายใต้อสภาพแวดล้อมที่คุ้นเคย ดังนี้

2.1 สถานที่ในการจัดสนทนากลุ่มเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ได้จากการสำรวจ กำหนดเป็น 3 ฐาน ประกอบด้วย ฐานที่ 1 เปิดตำนานบ้านกุดแสงมี 3 กิจกรรมคือ กิจกรรมที่ 1 สนทนากลุ่มหาปัญหาในชุมชน กิจกรรมที่ 2 เรียนรู้ประวัติหมู่บ้านกุดแสง กิจกรรมที่ 3 สืบหาภูมิปัญญาและประเพณีที่สืบมาของบ้านกุดแสง ฐานที่ 2 สืบสานประเพณีวิถีชีวิตของคนรุ่นหลังมี 3 กิจกรรมคือ กิจกรรมที่ 1 ประเพณีที่ควรสืบทอดในท้องถิ่นของเรา กิจกรรมที่ 2 เรียนรู้ได้ต้องปฏิบัติตามเป็น กิจกรรมที่ 3 ปฏิบัติได้ต้องสืบทอดต่อไปและฐานที่ 3 องค์ความรู้ที่หนูได้มี 1 กิจกรรมคือกิจกรรมที่ 1 ร่วมมือรวมใจสร้างสรรค์ผลงาน

2.2 ผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator) คือ ผู้วิจัย

2.3 สมาชิกที่เข้าร่วมสนทนากลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มเป้าหมายและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ รวมทั้งหมดจำนวน 12 คน ดังนี้ จำนวน 12 คน ประกอบด้วย ภูมิปัญญาท้องถิ่น จำนวน 2 คน ผู้นำชุมชน จำนวน 3 คน ครูจำนวน 2 คน ผู้ปกครอง 3 คน เด็กและเยาวชนจำนวน 2 คนเลือกจากการแนะนำต่อๆ กันไป โดยผู้วิจัยไปถามประชากรในแต่ละกลุ่มคนใดคนหนึ่ง เช่น ถามว่า “ใครมีความรู้เรื่องมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมเรื่องใดบ้าง” เมื่อได้ชื่อคนหนึ่งมา ก็ตาม ไปถามคนนั้นแบบเดียวกันต่อไปเรื่อยๆ โดยวิธีนี้ชื่อที่ได้มาจะมีจำนวนมากขึ้นๆ ในจำนวนนี้คนที่ถูกคนอื่นเอ่ยชื่อมากที่สุดจะได้รับการคัดเลือกร่วมในการสนทนากลุ่ม ซึ่งเป็นแหล่งข้อมูลที่ดีที่สุด โดยจุดมุ่งหมายที่เลือกตัวแทนแบบนี้ เพื่อให้ได้ตัวแทนที่สามารถให้ความรู้หรือข้อมูลมากที่สุด (Information-rich cases)

2.4 การติดต่อประสานงาน ติดต่อประสานงานกับภูมิปัญญาท้องถิ่น บ้านกุดแสงตำบลวัฒนา อำเภอสองควา จังหวัดสกลนคร พร้อมแจ้งวัน เวลาและสถานที่ให้ผู้ร่วมการสนทนากลุ่มทุกคนให้ทราบล่วงหน้าอย่างน้อย 3 วัน

2.5 การจัดที่นั่งสนทนากลุ่มให้นั่งเป็นวงกลมไม่ห่างกันนักเพื่อให้ได้ยินการพูดคุยอย่างทั่วถึงและแสดงความคิดเห็นให้ผู้อื่นได้รับฟังอย่างชัดเจน อันจะนำมาซึ่งการสื่อสารที่มีความถูกต้องชัดเจนและยังก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้สนทนาและบุคคลในวงสนทนาด้วยตามขั้นตอน ดังนี้

2.5.1 แต่งตั้งคณะทำงาน ทำหน้าที่เป็นผู้อยู่เบื้องหลังการทำงาน “back stage performer” (ผู้วิจัยอยู่ในขณะทำงาน) คอยประสานงาน และร่วมค้นหาผู้ที่เหมาะสมมานั่งคุยกัน กำหนด สถานที่ วัน เวลารวมไปถึงการทำหน้าที่อำนวยความสะดวกให้เป็นไปตามหลักการและคอยแก้ไข ปัญหาที่เกิดขึ้นไม่ทำให้ผู้ร่วมสนทนารู้สึกเกือเงิน ผู้วิจัยคอยจับบันทึกคำสนทนา

2.5.2 เมื่อถึงเวลานัดหมาย ให้ตัวแทนทุกกลุ่มเป้าหมายรวมบ้านผู้นำชุมชน ขณะทำงานได้จัดเตรียมสถานที่นั่งสนทนาโดยสมาชิกร่วมสนทนา นั่งล้อมวงเป็นวงกลมทุกคนสามารถมองเห็นหน้ากันหมด

2.5.3 สมาชิกร่วมกันตั้งกติกาการพูดคุยไว้อย่างหลวมๆ เช่น ไม่มีการเสนอแนะ การโต้แย้ง การผูกขาดเวที การทำให้ผู้อื่นเกือเงิน หรือเสียหน้า พูดให้สั้น หลังจากพูดแล้ว ควรรอให้คนอื่น ๆ ได้มีโอกาสพูดผ่านไปก่อนสองหรือสามคน ค่อยกลับมาพูดอีก

2.6 การเริ่มสนทนาในช่วงแรกของการสนทนา ผู้ดำเนินการสนทนา เริ่มจากการแนะนำตนเอง และทีมงาน (ผู้วิจัยจดบันทึก และผู้ช่วยวิจัย) โดยพยายามสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง จัดเตรียมอุปกรณ์ (กระดาษสำหรับจดบันทึกและดินสอ เครื่องบันทึกเสียง) ที่ใช้ในการสนทนากลุ่มให้พร้อม หลังจากนั้นจึงดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

2.6.1 อธิบายถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษา และจุดมุ่งหมายในการจัดสนทนากลุ่ม

2.6.2 เกริ่นนำด้วยคำถามเริ่มต้นเพื่อสร้างบรรยากาศผ่อนคลาย เป็นกันเอง

2.6.3 เมื่อผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มเริ่มมีความคุ้นเคยกัน สมาชิกเริ่มสนทนา ใครเริ่มก่อนก็ได้ สมาชิกทุกคนต้องตั้งใจฟัง ไม่ซักถาม ไม่ได้แย้ง สมาชิกที่ร่วมสนทนาพูดครบทุกคนผู้วิจัยบันทึกประเด็นสำคัญของการสนทนา โดยเริ่มคำถามซึ่งได้จากการวิเคราะห์แบบสำรวจ เพื่อเป็นแนวทางประเด็นในการสนทนา เช่น โรงเรียนให้ความสำคัญต่อการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หรือไม่ โรงเรียนให้ความสำคัญต่อการพัฒนากระบวนการทำงานของเด็กและเยาวชนมากน้อยเพียงใด ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมหรือไม่ มากน้อยเพียงใด เด็กและเยาวชนเห็นความสำคัญของกระบวนการทำงานมากน้อยเพียงใด เป็นต้น

ซึ่งในการสนทนาจะเกิดข้อคำถามที่เกิดขึ้นระหว่างการสนทนา ผู้ดำเนินการสนทนาจะใช้ประเด็นคำถามเหล่านั้นซักต่อเพื่อให้ได้รายละเอียดของประเด็นนั้นๆ มากยิ่งขึ้น

2.7 การยุติการสนทนากลุ่ม สมาชิกแต่ละคนสรุปสิ่งที่ตนได้พูดและเพิ่มเติมข้อมูล/

ความเห็นของตนเอง เพื่อให้เกิดความชัดเจนและเข้าใจตรงกันยิ่งขึ้น แล้วจึงให้สมาชิกช่วยกันเพิ่มเติม การสรุปเป็นการทำความเข้าใจสาระสำคัญของข้อมูลให้ตรงกันและปรับแก้ในประเด็นที่อาจเข้าใจผิด โดยผู้ดำเนินการสนทนากลุ่มอาจเป็นผู้เริ่มต้นในการสรุปก่อน แล้วจึงให้สมาชิกช่วยกันเพิ่มเติม จึงยุติ การสนทนากลุ่ม

3. การจัดฐานการเรียนรู้

การจัดฐานการเรียนรู้ในการวิจัยครั้งนี้ได้มาจากการสำรวจและการประชุมเสวนาแหล่ง เรียนรู้ในท้องถิ่นเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กและเยาวชนผ่านประเพณีท้องถิ่นฮีตสิบสอง โดยแบ่ง ฐานการเรียนรู้เป็น 3 ฐาน ดังนี้ฐานที่ 1 เปิดตำนานบ้านกุดแสงมี 3 กิจกรรมคือ กิจกรรมที่ 1 เรียนรู้ตัว หนูเพื่อพัฒนาตัวเรา กิจกรรมที่ 2 เรียนรู้ประวัติหมู่บ้านกุดแสง กิจกรรมที่ 3 สืบหาภูมิปัญญาและ ประเพณีที่ดั้งเดิมของบ้านกุดแสง ฐานที่ 2 สืบสานประเพณีวิถีชีวิตของคนรุ่นหลังมี 3 กิจกรรมคือ กิจกรรมที่ 1 ประเพณีที่ควรสืบทอดในท้องถิ่นของเรา กิจกรรมที่ 2 เรียนรู้ได้ต้องปฏิบัติตามเป็น กิจกรรมที่ 3 ปฏิบัติได้ต้องสืบทอดต่อไปและฐานที่ 3 องค์ความรู้ที่หนูได้มี 1 กิจกรรมคือกิจกรรมที่ 1 ร่วมมือรวมใจสร้างสรรค์ผลงาน กิจกรรมที่จัดในแต่ละฐานประกอบไปด้วยกระบวนการดำเนินการ จัดกิจกรรมดังต่อไปนี้

3.1 การเล่าเรื่อง (Storytelling) เป็นเป็นการถอดความรู้ฝังลึกจากภูมิปัญญา ซึ่งเป็น เทคนิคของการใช้แหล่งเรียนรู้ เพื่อแบ่งปันความรู้ เป้าหมายสำคัญที่สุดของการเรียนรู้จากภูมิปัญญา ท้องถิ่น คือให้ผู้มีความรู้จากการปฏิบัติ (Tacit Knowledge) ซึ่งเป็นความรู้ที่ฝังลึกอยู่ในตัวผู้ปฏิบัติ ได้ปลดปล่อยความรู้ที่ซ่อนลึกอยู่ในหัวใจ (ความเชื่อ) ในส่วนลึกของสมอง (ความรู้) และในส่วนลึก ของร่างกาย (การปฏิบัติ) ออกมาทางคำพูด สีหน้าและท่าทาง การเล่าเรื่องจะประสบผลสำเร็จมากน้อย ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลัก 3 ประการ คือ ผู้เล่า ผู้รับฟังและบรรยากาศขณะเล่า โดยผู้เล่าที่มีอารมณ์แจ่มใส มีความเอื้ออาทร (Care) ต่อกลุ่มผู้ฟังมีความรู้ดีกว่าผู้ฟังเป็นกัลยาณมิตร มีจิตใจพร้อมที่จะให้ มีความ ภาคภูมิใจในความสำเร็จที่ตนกำลังเล่า โดยภูมิปัญญาท้องถิ่นซึ่งเป็นผู้มีความรู้ มีประสบการณ์ในเรื่อง ที่เล่า นักเรียนจะหมั่นเวียนตามฐานการเรียนรู้ ฟังเรื่องเล่าในแต่ละเรื่องจากผู้เล่าที่มีประสบการณ์ ต่างกัน ผู้ฟังฟังอย่างลึกซึ้ง ฟังให้ได้ยิน มีความเป็นอิสระและผ่อนคลาย ทุกคนเท่าเทียมกัน ไม่มีผู้นำ และไม่มีผู้ตาม ซึ่งดำเนินการดังนี้

3.1.1 เด็กและเยาวชน และภูมิปัญญาท้องถิ่นร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยภูมิปัญญาท้องถิ่นซึ่งเป็นผู้มีความรู้ มีประสบการณ์ในเรื่องนั้นๆ เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ซึ่งเป็นความรู้ของภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ฝังลึกในตัวออกมาให้เด็กและเยาวชนได้รับทราบ ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ สนทนาซักถาม ซึ่งจะเป็นการสร้างพลังให้นักเรียนต้องการเรียนรู้ในเรื่องนั้น ๆ

3.1.2 เด็กและเยาวชน และภูมิปัญญาท้องถิ่นร่วมกันวางแผนในการปฏิบัติงานในฐานะการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ โดยกำหนดขั้นตอนในการปฏิบัติงานไว้อย่างชัดเจน คือขึ้นวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ขึ้นดำเนินงานตามแผนที่กำหนดไว้ และขึ้นสรุปผลการดำเนินงานเพื่อนำมาปรับปรุงหรือแก้ไขข้อบกพร่องในการทำงาน

3.1.3 เด็กและเยาวชน และภูมิปัญญาท้องถิ่นได้ลงมือปฏิบัติจริงเป็นฐานการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ เช่น การสังเกต การทดลองสัมผัส สังเกตพิจารณาท่าทางของการถ่ายทอดความรู้ ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมการทำงานของเด็กและเยาวชน และประเมินพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชน

3.2 การสรุปองค์ความรู้ เมื่อได้สัมผัสและได้ลงมือปฏิบัติงานตามแผนการปฏิบัติงานในฐานะการเรียนรู้แล้ว ให้เด็กและเยาวชนแต่ละกลุ่มเขียนความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้ เรื่องประเพณีฮีตสิบสอง ที่ภูมิปัญญาท้องถิ่นถ่ายทอด ลงในกระดาษที่เตรียมไว้ ไม่จำกัดว่าแต่ละกลุ่มจะเขียนได้กี่แผ่น ขึ้นอยู่กับศักยภาพและความแตกต่างระหว่างบุคคลในแต่ละกลุ่ม

3.3 การสังเคราะห์แก่นความรู้ (Core Competence) เมื่อเด็กและเยาวชนสรุปองค์ความรู้แล้ว ให้เด็กและเยาวชนนำข้อความ หรือประเด็นที่ได้จากการสรุปองค์ความรู้มาวิเคราะห์และพิจารณา แล้วนำมาเขียนลงในกระดาษที่เตรียมไว้ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ แต่ละกลุ่มเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เอื้ออาทรช่วยเหลือซึ่งและกัน โดยเปิดโอกาสระดมและใช้ความรู้หลาย ๆ ด้านประกอบกัน จะช่วยให้การเรียนรู้น่าสนใจ น่าตื่นเต้น เกิดแรงจูงใจมีความคิดและมุมมองที่กว้างขึ้น แล้วตั้งชื่อให้กับผลงานความรู้ใหม่นั้น การตั้งชื่อต้องให้ครอบคลุมเนื้อหาความรู้ทั้งหมดที่มีอยู่ในเนื้อหาความรู้ นั้น ๆ ซึ่งเรียกว่า การสังเคราะห์แก่นความรู้

3.4 การสรุปบทเรียน เป็นการสรุปผลหลังจากการสังเคราะห์แก่นความรู้แล้ว โดยให้เด็กและเยาวชน และภูมิปัญญาท้องถิ่นร่วมกันสนทนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งเป็นการบันทึกลงแบบบันทึกผลหลังการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้มาแล้วจากฐานการเรียนรู้ อีกครั้งหนึ่งเพื่อปรับปรุง แก้ไข เพิ่มเติมส่วนที่บกพร่องให้มีความถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น แล้วเขียนสรุปเป็นองค์ความรู้ลงในกระดาษที่เตรียมไว้ จากนั้นให้แต่ละกลุ่มจดบันทึกลงในสมุดจดบันทึก ใช้การบูรณาการ

ผสมผสาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ไปพร้อม ๆ กัน เลือกรหัสและเลขาคือเพื่อนที่ใกล้ที่สุด
สมาชิกพูดตามประเด็นคำถามตามแบบบันทึก จำนวน 5 ข้อ

3.4.1 ก่อนเริ่มกิจกรรม มีความคาดหวังอะไรบ้าง หรือมีวัตถุประสงค์อะไรบ้างกับ
กิจกรรมที่ผ่านมา

3.4.2 อะไรบ้างเกินความคาดหมายจากกิจกรรมนี้

3.4.3 อะไรบ้างที่ไม่ได้ตามความคาดหมายหรือวัตถุประสงค์ใดบ้างที่ไม่บรรลุความ
คาดหวังเพราะเหตุใด

3.4.4 จากกิจกรรมทั้งหมดนั้นเราควรที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเติมส่วนใด
เพื่อให้งานดีขึ้น

3.4.5 จะนำความรู้ที่ได้จากกิจกรรมนี้ไปทำประโยชน์อะไรต่อไป

ความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่ม แต่ละคนสะท้อนตามข้อคำถามตามความรู้สึกรู้สึกของตนเอง
ไม่มีการตัดสินถูกผิดจนครบทุกคน ประธานกลุ่มเป็นผู้สรุป อาจสรุปตามแบบบันทึกหรือในรูปแบบ
อื่นก็ได้เพื่อนำเสนอต่อทุกคน ผู้วิจัยได้สรุปเพิ่มเติมให้ทุกคนฟังอีกครั้งหนึ่ง

3.5 การถอดบทเรียน (Lesson distilled) เป็นวิธีการจัดการความรู้รูปแบบหนึ่ง มี

วัตถุประสงค์เพื่อสืบค้นความรู้จากการปฏิบัติกิจกรรมในฐานะการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสกัดความรู้
และประสบการณ์ที่ฝังลึกจากภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่ได้ร่วมกันจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การปฏิบัติงาน
และการบันทึกรายละเอียดขั้นตอนการปฏิบัติงาน ผลการปฏิบัติงาน และความรู้ใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้น
ระหว่างปฏิบัติงานการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ในการวิจัยครั้งนี้การถอดบทเรียนจะดำเนินการเมื่อได้
จัดกิจกรรมการเรียนรู้ครบทุกฐานการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้แล้ว เน้นการพูดคุย สัมภาษณ์ เล่าเรื่อง
สังเคราะห์ จับประเด็นให้ได้ กระบวนการวิธีดำเนินงานในเชิงบทเรียนหรือประสบการณ์ที่ผ่านมา
ไม่เน้นรูปแบบวิธีวิจัย เครื่องมือที่นำมาใช้ในการถอดบทเรียนอาจใช้แผนที่ความคิด (Mind map)
เขียนลงบนกระดาษกึ่งขนาดที่ทุกคนมองเห็นชัดเจน โดยเอาเป้าหมายหรือสิ่งที่อยากจะเห็น
ผลสำเร็จสุดท้ายเป็นฐานเริ่มต้น โดยมีขั้นตอนการถอดบทเรียนดังนี้

3.5.1 ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการกล่าวถึง สิ่งที่ต้องปฏิบัติในขณะร่วมกิจกรรม เช่น
ทำจิตให้ว่างเป็นผู้ไม่รู้และอยากรู้อย่างตั้งใจและใส่ใจ มองความรู้ประสบการณ์ทุกอย่างที่ได้รับ
อย่างมีคุณค่ามีความหมายยิ่งใหญ่ ทั้งในแง่ของของการบอกเล่าเรื่องราวและการขยายผล

3.5.2 เริ่มต้นด้วยคำถามง่าย ๆ ใกล้เคียง ใกล้ใจ สภาพแวดล้อมใกล้ตัว
ถามเริ่มต้นด้วยองค์ประกอบอะไรก็ได้ที่ต่อเนื่องเป็นเรื่องเดียวกันต่อกัน

3.5.3 ใช้ภาษาง่าย ๆ

3.5.4 กรอบประเด็นในคำถาม เช่น ขั้นตอนการดำเนินการผลการปฏิบัติงานองค์

ความรู้ใหม่ที่เกิดขึ้น ข้อเสนอแนะ โดยอาจถามต่อเนื่องจนได้คำตอบที่ลึกที่สุด

3.5.5 สอดแทรกमुखตลกทั้งภาษาสนุก ๆ และอาจบอกเล่าเรื่องราว ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเพื่อให้เห็นความสำคัญและคุณค่ายิ่งขึ้น

3.5.6 สรุปการพูดคุยข้อมูลเป็นระยะ ๆ เพื่อต่อยอดและตรวจสอบข้อมูลความจริงไปด้วยโดยจับประเด็นหลัก ๆ เขียนให้ชัดเจนและครอบคลุมที่สุดตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลและเพิ่มเติมด้วยการถามต่อ

3.5.7 สรุปสุดท้ายให้เห็นภาพทั้งหมดแล้วให้เด็กและเยาวชนเขียนเรื่องที่ได้ร่วมกันถอดบทเรียน ตามความรู้ความคึกความรู้สึกรู้สึกของแต่ละกลุ่ม โดยมีขั้นตอนดังนี้

1) สรุปองค์ความรู้แต่ละกลุ่ม โดยเขียนเป็นแผนภาพความคิดเกี่ยวกับประเพณี

ฮิตสิบสอง (Mine map)

2) นำเสนอผลงานเกี่ยวกับองค์ความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้ประเพณี ฮิตสิบสอง

3) ประดิษฐ์ทำรำ จากสรรพคุณพืชสมุนไพรและออกแบบเครื่องแต่งกาย

4) ประเมินทักษะชีวิตของเด็กและเยาวชน โดยใช้เวทียืนยันความน่าเชื่อถือของ

ข้อมูล

4. เวทียืนยันความน่าเชื่อถือของข้อมูล

เวทียืนยันความน่าเชื่อถือของข้อมูล เพื่อยืนยันความน่าเชื่อถือของข้อมูลซึ่งเป็นผลของการวิจัยในครั้งนี้ทั้งหมด ใช้รูปแบบการเปรียบเทียบข้อค้นพบเพื่อยืนยันความน่าเชื่อถือ ซึ่ง

ประกอบด้วยโดยการให้บุคคลต่าง ๆ ที่ไม่ใช่ผู้วิจัยทำการทบทวนข้อค้นพบ (Review Triangulation)

ทั้งด้านความแม่นยำ (Accuracy) ความสมบูรณ์ (Completeness) ความเป็นธรรม (Fairness) และ

ความน่าเชื่อถือ (Credibility) (สุภาษค์ จันทวานิช, 2545 : 129) ในการวิเคราะห์ ผู้ที่ร่วมตรวจสอบและ

ยืนยันความน่าเชื่อถือของข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยผู้ให้ข้อมูลสำคัญ บุคคล 3 ฝ่าย

ดังต่อไปนี้ คือ

4.1 กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย

4.1.1 เด็กและเยาวชนทั้งในและนอกระบบการศึกษาในชุมชนบ้านกุศแสง

4.1.2 ภูมิปัญญาท้องถิ่น

4.2 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบด้วย

4.2.1 ครู

4.2.2 กลุ่มผู้นำชุมชน

4.2.3 ผู้ปกครอง

4.2.4 ชุมชนบ้านกุคแสง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการวิจัยครั้งนี้ มีทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและ ข้อมูลเชิงคุณภาพ และได้มีการตรวจสอบความน่าเชื่อถือ ของข้อมูลนำข้อมูลมาวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยวิเคราะห์ข้อมูล โดยวิเคราะห์ระดับความต้องการ การพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กและเยาวชนผ่านประเพณีท้องถิ่นชุมชนบ้านกุคแสง ตำบลวัฒนา อำเภอสังขจาย จังหวัดสกลนครสถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้เกณฑ์วิเคราะห์ข้อมูลแบบแบ่งความต้องการเป็นคะแนนเฉลี่ยที่มีค่าต่ำสุดและสูงสุด ออกเป็น 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 103) ดังนี้

4.51 - 5.00	หมายถึง	ความต้องการมากที่สุด
3.51 - 4.50	หมายถึง	ความต้องการมาก
2.51 - 3.50	หมายถึง	ความต้องการปานกลาง
1.51 - 2.50	หมายถึง	ความต้องการน้อย
1.00 - 1.50	หมายถึง	ความต้องการน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ทักษะชีวิตของเด็กและเยาวชน ตามแบบประเมินทักษะชีวิตของเด็กและเยาวชนผ่านประเพณีท้องถิ่นชุมชนบ้านกุคแสง ตำบลวัฒนา อำเภอสังขจาย จังหวัดสกลนครสถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ร้อยละ โดยใช้เกณฑ์วิเคราะห์ข้อมูลแบบแบ่งระดับการประเมินเป็นคะแนนเฉลี่ยที่มีค่าต่ำสุดและสูงสุด ออกเป็น 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 103) ดังนี้

4.51 - 5.00	หมายถึง	มีทักษะชีวิตมากที่สุด
3.51 - 4.50	หมายถึง	มีทักษะชีวิตมาก
2.51 - 3.50	หมายถึง	มีทักษะชีวิตปานกลาง
1.51 - 2.50	หมายถึง	มีทักษะชีวิตน้อย
1.00 - 1.50	หมายถึง	มีทักษะชีวิตน้อยที่สุด

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ จากการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และวิเคราะห์สรุปอุปนัยโดยมีการจัดกระทำข้อมูลเชิงคุณภาพดังนี้

2.1 นำข้อมูลมาจัดกลุ่มตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.2 นำข้อมูลมาจัดแบ่งกลุ่มย่อยตามลักษณะของข้อมูลในแต่ละประเภท

2.3 การอ่านทบทวนข้อมูลที่ได้จัดระเบียบไว้อีกครั้งหนึ่งเพื่อคัดเลือกข้อความที่มีความ

ความหมายตรงประเด็นกับเรื่องที่ต้องการวิเคราะห์ พร้อมกับตั้งชื่อกำกับข้อความ

2.4 การแสดงข้อมูลนำข้อมูลย่อยกลุ่มต่างๆ ที่มีความหมายสัมพันธ์กัน

เข้ามารวมกันตามประเด็นหัวข้อการวิเคราะห์ เพื่อบรรยายเรื่องราวที่มีความหมาย เพื่อนำไป

สู่คำตอบในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อแปรผลของการวิจัยจะนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ทางสถิติใช้การคำนวณค่าสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ซึ่งสถิติที่ใช้ ได้แก่

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าร้อยละ (percentage) โดยใช้สูตร (สุรวาท ทองบุ, 2550 : 123)

$$\text{ร้อยละ} = \frac{f}{n} \times 100$$

เมื่อ f แทน ความถี่

N แทน จำนวนผู้ตอบแบบสำรวจทั้งหมด

1.2 ค่าเฉลี่ย คำนวณโดยใช้สูตร (สุรวาท ทองบุ, 2550 : 123)

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ

X แทน คะแนนเฉลี่ยของผู้ตอบแบบสำรวจ

$\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งกลุ่มของผู้ตอบแบบสำรวจ

N แทน จำนวนผู้ตอบแบบสำรวจ

1.3 หาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน คำนวณโดยใช้สูตร (สุรวาท ทองบุ, 2550 : 123)

$$S = \frac{\sqrt{\Sigma x^2 - (\Sigma x)^2}}{N(N-1)}$$

เมื่อ	S	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
	N	แทน	จำนวนผู้ตอบแบบสำรวจ
	Σx	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	Σx^2	แทน	ผลรวมของคะแนนกำลังสองของผู้ตอบแบบสำรวจแต่ทั้งหมด

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แผนการวิจัย

ตารางที่ 2 ปฏิทินการปฏิบัติงานภาคสนาม

วัน เดือน ปี	เนื้อหา	วิธีการ	เป้าหมาย
มกราคม 2554	ขอหนังสือจากมหาวิทยาลัย ในการขอความร่วมมือใน การเก็บรวบรวมข้อมูล	มหาวิทยาลัยออกหนังสือ ขอความร่วมมือไปยัง หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	- โรงเรียนบ้าน กุคแสง - กลุ่มผู้ให้ข้อมูล สำคัญ
2 กุมภาพันธ์ 2554	ระยะที่ 1 ศึกษา และ สํารวจ - ศึกษาและสำรวจสภาพ ปัญหาและความต้องการที่ จะพัฒนาทักษะชีวิตของ เด็กและเยาวชน	-สำรวจความต้องการ - วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย - แบบบันทึกการเดินทาง สำรวจชุมชน และข้อ ค้นพบที่สำคัญ	-เด็กและเยาวชน -คณะครู -ครูภูมิปัญญา - กลุ่มผู้นำชุมชน - ผู้ปกครอง
3 กุมภาพันธ์ 2554	ระยะที่ 2 การพัฒนา กระบวนการ - จัดประชุมกลุ่มเป้าหมาย กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	-จัดประชุมปฐมนิเทศผู้มี ส่วนเกี่ยวข้องในการวิจัย	ชี้แจงจุดประสงค์ วางแผน และ จัดทำปฏิทินการ ดำเนินการวิจัย
4 กุมภาพันธ์ 2554	สัมภาษณ์เก็บข้อมูลจาก ครูภูมิปัญญา	สัมภาษณ์ครูภูมิปัญญา	-องค์ความรู้ -วิธีการถ่ายทอด

ที่	วัน เดือน ปี	เนื้อหา	วิธีการ	เป้าหมาย
5	กุมภาพันธ์ 2554	- วิเคราะห์เอกสาร และ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการ พัฒนาทักษะชีวิต - จัดเสวนาสันทนาการกลุ่มเพื่อ ออกแบบกระบวนการและ ชุดกิจกรรมการเรียนรู้	-ศึกษาเอกสาร -สัมภาษณ์ -จัดเสวนาสันทนาการ กลุ่ม	-ฐานการเรียนรู้ - กระบวนการ การจัดกิจกรรม การเรียนรู้
6	มีนาคม – พฤษภาคม 2554	จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตาม ฐานการเรียนรู้ โดยการใช้ การสนทนา จากการ -การเล่าเรื่อง -การบันทึก -การสรุปองค์ความรู้ -การสังเคราะห์แก่นความรู้ -การสรุปบทเรียน - ร่วมคิด ร่วมปฏิบัติลงมือ ปฏิบัติจริงจากการเข้าร่วมใน แต่ละประเพณี ได้แก่บุญ เดือนสาม เดือนมีนาคม เป็น บุญข้าวจี่และบุญเบิกบ้าน บุญเดือนสี่ เดือนเมษายน เป็นบุญสงกรานต์ บุญเดือน ห้า เดือนพฤษภาคม เป็นการ ไหว้คอนปู้ตา	-จัดเสวนาสันทนาการ กลุ่ม -สัมภาษณ์ - สังเกตแบบมีส่วนร่วม ร่วม	- องค์ความรู้ จากกิจกรรมการ เรียนรู้ประเพณี ท้องถิ่น

ลำดับ	วัน เดือน ปี	เนื้อหา	วิธีการ	เป้าหมาย
	มิถุนายน 2554	ประเมินผล -จัดเวทียืนยันความน่าเชื่อถือ ของข้อมูล -จัดสนทนากลุ่มหลังการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ -เก็บรวบรวมและวิเคราะห์ ข้อมูล	นำเสนอผลงานจาก การเรียนรู้ประเพณี ท้องถิ่น ฮีตสิบสอง ได้แก่ บุญเดือนสาม เดือนมีนาคม เป็นบุญ ข้าวจี่และบุญเบิกบ้าน บุญเดือนสี่ เดือน เมษายน เป็นบุญ สงกรานต์ บุญเดือน ห้า เดือนพฤษภาคม เป็นการไหว้ดอนปู่ตา	การพัฒนาทักษะ ชีวิตทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความ ตระหนักใน ตนเอง ด้านการ สร้าง ความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคล ความ ด้านคิด สร้างสรรค์ และ ด้านการสื่อสาร อย่างมี ประสิทธิภาพ ของเด็กและ เยาวชนหลังการ จัดกิจกรรมการ เรียนรู้ประเพณี ท้องถิ่น